

Türkiye’de Su Kaynaklı Tularemi Salgınları: Geçmişten Günümüze

Waterborne Tularemia Outbreaks in Turkey: From Past to Present

Haluk Eraksoy

Istanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

İnfekte hayvan dokusuyla kirlenmiş suyun ve besinlerin tüketimi özellikle ülkemizdeki tularemi salgınlarında görülen ana bulaşma yollarından birisidir (1). Salgınların daha sık ortaya çıktığı Marmara ve Karadeniz Bölgelerine son yıllarda İç Anadolu Bölgesi de eklenmiştir (2). Korkmaz ve arkadaşları (3), *Klimik Dergisi*’nin bu sayısındaki makalelerinde, tulareminin görüldüğü illerimizin arasına Eskişehir’in de katıldığını ve Ocak 2011-Temmuz 2013 arasında 90 tularemi olgusu saptandığını bildiriyor. Hastaların kloranmamış suları kullandıklarının öğrenilmesi ve buralardan alınan örneklerde *Francisella tularensis*’in üretilmiş olması, Eskişehir’deki salgının da su kaynaklı olduğuna işaret ediyor.

Türkiye’de endemik bir infeksiyon hastalığı haline gelen tularemi, çoğunlukla su kaynaklı bir zoonoz olarak görülmektedir. Lüleburgaz’da 1936’da ortaya çıkan ülkemizdeki ilk salgın da muhtemelen su kaynaklıdır (4). Bu salgın sırasında Gülhane Askeri Tıp Tıbbat Mektebi ve Seririyatı (bugünkü Gülhane Askeri Tıp Akademisi) Emraz-ı İntaniye ve Bakteriyoloji Muallimi Dr. Kemal Hüseyin Plevnelioğlu (1892-1954), hem klinik olarak hem de bakteriyolojik ve serolojik yöntemlerle tulareminin, ülkemizde de var olduğunu göstermiştir. Dr. Kemal Hüseyin Plevnelioğlu, Gülhane’de, ülkemizin ilk Emraz-ı İntaniye ve Bakteriyoloji (bugünkü “İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji”) Muallimi olan Dr. Hüsamettin Şerif Kural (1879-1944)’ın yanında yetişmiş bir hekimdir. Gülhane, 1941’de Ankara’ya taşınarak Askeri Doktor Mektebi ve Kliniği adını aldıktan sonra, Dr. Kemal Hüseyin Plevnelioğlu, 1945’te Gülhane bünyesinde kurulan Ankara Tıp Fakültesi’nin ilk öğretim kadrosunda yer almış ve ülkemizde bir Tıp Fakültesindeki ilk İntan Hastalıkları ve Bakteriyoloji Profesörü olmuştur (5).

Su kaynaklı tularemi, etkenin giriş kapısıyla ilişkili olarak genellikle orofaringeal formda ortaya çıkar. Tulareminin ayrıca ülseroglandüler, glandüler, pnömonik, tifoid ve oküloglandüler formları da vardır. Ancak ülkemizde tulareminin orofaringeal form dışındaki formlarıyla nadir olarak karşılaşılmaktadır (6-9). *Klimik Dergisi*’nin bu sayısında Kazak ve arkadaşları (10) bir ülseroglandüler tularemi olgusunu bildiriyor. Bir arthropod tarafından ısırılma öyküsünün olması, olgunun dikkati çeken bir yönünü oluşturuyor.

Kaynaklar

1. Kılıç S, Yeşilyurt M. Tularemi: güncel tedavi seçeneklerine genel bir bakış. *Klimik Derg.* 2011; 24(1): 2-10.
2. Engin A, Altuntaş EE, Cankorkmaz L, et al. Sivas ilinde saptanan ilk tularemi salgını: 29 olgunun değerlendirilmesi. *Klimik Derg.* 2011; 24(1): 17-23. [\[CrossRef\]](#)
3. Korkmaz M, Korkmaz P, Koç F, Gültekin H, Ünlüoğlu İ. Eskişehir ilinde görülen tularemi olgularının değerlendirilmesi. *Klimik Derg.* 2013; 26(3): 94-7.
4. (Plevnelioğlu) Hüseyin K. Memleketimizdeki tularemi insanlara nasıl geçiyor? *Tedavi Kliniği ve Laboratuvarı Dergisi.* 1937; 7(27): 109-12.
5. Unat EK. Prof. Dr. Kemal Hüseyin Plevnelioğlu (ölümünün 20nci yılı dolayısıyla). *Cerrahpaşa Tıp Bülteni.* 1974; 7(4):274-9.
6. Şencan İ, Kaya D, Öksüz Ş. Salmonelloz ön tanısı ile izlenen bir tifoidal tularemi olgusu. *Klimik Derg.* 2000; 13(3): 113-6.
7. Barut Ş, Eren-Tülek N, Köseoğlu D, Şahin İ. Nekrotizan lenfadenit tanısı alan bir ülseroglandüler tularemi olgusu. *Klimik Derg.* 2007; 20(1): 23-6.
8. Ulu-Kılıç A, Çiçek-Şentürk G, Tütüncü EE, et al. Atipik bulgularla seyreden iki tularemi olgusu. *Klimik Derg.* 2010; 23(3): 120-3.
9. Kader Ç, Balcı M, Okur A, Yılmaz N, Erbay A. Ülseroglandüler tularemi: olgu sunumu. *Klimik Derg.* 2012; 25(1): 31-4. [\[CrossRef\]](#)
10. Kazak E, Akın H, Helvacı S. Arthropod ısırması sonrası ortaya çıkan bir ülseroglandüler tularemi olgusu. *Klimik Derg.* 2013; 26(3): 126-9.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:

Haluk Eraksoy, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çapa, İstanbul, Türkiye Tel./Phone: +90 212 635 78 66 Faks/Fax: +90 212 635 78 66 E-posta/E-mail: heraksoy@gmail.com
DOI: 10.5152/kd.2013.26

